

Súd: Krajský súd Trnava  
Spisová značka: 11Co/228/2018  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2515200032  
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 11. 2019  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka  
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2515200032.1

## Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej v spore žalobcu: Mgr. R. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. P. XXXX/XX, P., zastúpený: JUDr. Jana Brišková Dominová, advokátka, so sídlom Štefánikova 6453/2C, Piešťany, proti žalovanému: V. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXXX/XXX, P., zastúpený: Mgr. Andrea Šutovská, advokátka, so sídlom Vajanského 39, Trnava, o určenie vecného bremena, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Piešťany zo dňa 11. apríla 2018, č.k. 6C/3/2015-262, takto

### rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **r u š í** a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

### odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa tento domáhal, aby súd určil, že žalobca ako vlastník pozemkov parc. č. 208, 210 a 211 pre k. ú. P. a stavieb na nich postavených, má, rovnako ako v budúcnosti aj každodobý vlastník týchto pozemkov a stavieb na nich postavených, právo zodpovedajúce vecnému bremenu spočívajúce v práve prechodu peši a motorovým vozidlom cez pozemok parcela registra „C“ parc. č. 212, druh pozemku zastavené plochy a nádvoria o výmere 95 m<sup>2</sup>, ktoré nadobudol výkonom tohto práva, t. j. vydržaním, ďalej aby súd určil, že žalovaný ako vlastník pozemkov parc. č. 212, 213, a 214 zapísaných na LV č. XXXX pre k. ú. P. je povinný, rovnako ako v budúcnosti aj každodobý vlastník týchto pozemkov, strpieť výkon práv zodpovedajúcich vecnému bremenu spočívajúce v práve prechodu peši a motorovým vozidlom cez pozemky parc. č. 212, 213 a 214 zriadeného v prospech každodobého vlastníka pozemkov parc. č. 208, 210 a 211 pre k. ú. P. a stavieb na nich postavených. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol tak, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 123, § 134 ods. 1 a 3, § 151n ods. 1 a 2, § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej aj ako „OZ“), ako aj § 80 písm. c) O.s.p. a § 137 písm. c) CSP, keď uviedol, že pokiaľ súd dospeje k záveru, že podaná žaloba nie je procesne prípustným nástrojom ochrany práva žalobcu, lebo žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na určení vyjadrenom v petite žaloby, súd žalobu zamietne bez toho, aby pristúpil k skúmaniu vecnej opodstatnenosti žaloby (rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 03.06.2015, sp. zn. 3Co/13/2015). Keďže v konaní bolo produkované množstvo dôkazov, a z judikatúry zároveň vyplýva aj to, že otázka naliehavého právneho záujmu na určení práva zodpovedajúceho vecnému bremenu bola ustálená súdnou praxou tak, že pokiaľ je účelom žaloby zápis práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v katastri nehnuteľností, je daný naliehavý právny záujem na určení jeho existencie i v prípade, kedy je tvrdené porušenie tohto práva (rozsudok NS ČR 22Cdo 2928/2004), súd uvádza, že pre takýto prípad vyhodnotil žalobu ako nedôvodnú a z tohto dôvodu ju tiež zamietol. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť na základe vydržania. Vydržanie je jedným zo spôsobov nadobudnutia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Z ustanovení § 129, 130 a 134 Občianskeho zákonníka možno vyvodit' nasledovné podmienky vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu: a) subjekt práva vykonáva právo zodpovedajúce

vecnému bremenu pre seba a so zreteľom na všetky okolnosti je dobromyseľný, že mu toto právo patrí, b) právo zodpovedajúce vecnému bremenu sa vykonáva nepretržite po dobu 10 rokov (nepriamym predmetom vydržania môže byť iba nehnuteľnosť), c) do 10-ročnej doby sa započíta i doba, po ktorú právny predchodca držiteľa práva vykonával právo zodpovedajúce vecnému bremenu, d) na plynutie vydržacej doby sa primerane použijú predpisy o premlčaní, e) vydržaním nemožno nadobudnúť právo zodpovedajúce vecnému bremenu k veciam, ktoré nemôžu byť predmetom vlastníctva, alebo k veciam, ktoré môžu byť len vo vlastníctve štátu alebo zákonom určených právnických osôb. Právnym následkom vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu je, že sa doterajšia oprávnená držba tohto práva premení na samotné právo z vecného bremena. Skutočnosť, že sa niekto správa spôsobom, ktorý napĺňa možný obsah práva zodpovedajúceho vecnému bremenu (napr. prechádza cez cudzí pozemok), ešte neznamená, že je držiteľom vecného práva. Taký držiteľ je len ten, kto so zreteľom na všetky okolnosti je v dobrej viere, že mu právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí. Spravidla to bude ten, kto vykonáva právo na základe právneho titulu, ktorý je neplatný, pričom oprávnený, ani pri zachovaní obvyklej opatrnosti, o neplatnosti (resp. o skutočnostiach ju spôsobujúcich) nevie a nemusí vedieť. Môže tiež ísť o prípad tzv. domnelého právneho dôvodu držby, kedy titul tu vôbec nie je, ale držiteľ práva je so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že tu taký titul je. Na naplnenie dobrej viery nestačí, ak tvrdené „právo“ k nehnuteľnosti bolo dlhodobo vykonávané bez toho, aby vlastníak nehnuteľnosti v jeho výkone bránil, prípadne, že bolo vykonávané „od nepamäti“, napr. i inými obyvateľmi obce, rodinnými príslušníkmi a pod. Presvedčenie nadobúdateľa o tom, že mu právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí, že nekoná bezprávne, musí byť podložené dôvodom oprávňujúcim na také presvedčenie, teda okolnosťami svedčiacimi o poctivosti nadobudnutia. Ani ústny súhlas vlastníka s prechádzaním cez jeho pozemok nemôže byť právnym dôvodom oprávnenej držby práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Základnou podmienkou pre vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu je oprávnená držba tohto práva. K vydržaniu nestačí len správanie, ktoré by mohlo byť obsahom takéhoto práva (napr. prechádzanie cez cudzí pozemok, odber vody zo susedovej studne), takéto správanie, ak má viesť k vydržaniu, musí byť vykonávané ako právo a ten, kto sa takto správa, musí byť so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že je subjektom vykonávaného práva. Skutočnosť, že sa niekto správa spôsobom, ktorý napĺňa možný obsah práva zodpovedajúceho vecnému bremenu (napr. prechádza cez cudzí pozemok), teda ešte neznamená, že je držiteľom vecného práva (NS ČR 22 Cdo 2241/2005). Žalobca v konaní zároveň nepreukázal ani existenciu právneho titulu, od ktorého odvíja svoje presvedčenie o existencii práva prechodu cez parcelu vo vlastníctve žalovaného (žalobca len tvrdil, že by sa malo jednať o listinu pod číslom 1384, avšak ju nepredložil a tým neuniesol dôkazné bremeno). V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že subjektívny pocit žalobcu ako držiteľa (resp. jeho právnych predchodcov), že mu právo prechodu patrí, nemôže byť sám o sebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby tohto práva. Na danom mieste súd poukazuje na závery Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/595/2014 zo dňa 08.07.2015, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Piešťany sp. zn. 12C/110/2012 zo dňa 11.09.2014. S poukazom na vykonané dokazovanie a citované zákonné ustanovenia, dospel súd k záveru, že podaná žalobca nie je ani dôvodná a nemožno jej vyhovieť. Vzhľadom na vyššie uvedený záver, ako aj záver o tom, že žalobca neosvedčil naliehavý právny záujem na požadovanom určení, súd nepokračoval v ďalšom dokazovaní a nevykonal žalobcom navrhovaný dôkaz výsluchom svedkov ani obhliadku na mieste, nakoľko takéto dokazovanie by bolo nadbytočné a procesne nehospodárne. Ak by aj svedkovia potvrdili, že cez pozemok parc. č. 212 sa prechádzalo, nepreukazovalo by to splnenie všetkých predpokladov vydržania, ako súd bližšie uviedol v bode 38. tohto rozsudku. Súd tiež musí navyše poukázať aj na skutočnosť, že dôkaz výsluchom piatich svedkov žalobca navrhol až na pojednávaní dňa 15.01.2018 (žaloba bola podaná dňa 08.01.2015), čo vyznieva ako taktizovanie žalobcu a snaha o predlžovanie konania, ktorá viedla žalobcu až k podaniu návrhu na opravu na Okresný úrad Piešťany a návrhu na prerušenie predmetného sporu. Záverom súd poukazuje na skutočnosť, že v druhom petite žaloby sa žalobca domáhal určenia, že žalovaný ako vlastníak pozemkov parc. č. 212, 213, a 214 zapísaných na LV č. XXXX pre k. ú. P. je povinný strpieť výkon práv zodpovedajúcich vecnému bremenu spočívajúcemu v práve prechodu peši a motorovým vozidlom cez pozemky parc. č. 212, 213 a 214 zriadeného v prospech každodobého vlastníka pozemkov parc. č. 208, 210 a 211 pre k. ú. P. a stavieb na nich postavených, žalobca sa však v priebehu konania nedomáhal zriadenia vecného bremena podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, ale určenia vecného bremena vydržaním podľa § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanému, ktorý bol v konaní plne úspešný, priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť, alternatívne napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e/ CSP), na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP) a napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP). Prvoinštančný súd svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že žalobca nemá na požadovanom určení naliehavý právny záujem v zmysle § 137 písm. c) CSP. Uviedol, že opakovane počas konania uvádzal a v konaní to nebolo sporné, že pozemky parc. č. 203 až 214 patria do spoločného dvora vlastníkov stavieb - rodinných domov s orientačnými číslami XX, XX, XX a XX (dnes už iba XX a XX) a majú samostatnú históriu, keď od nepamäti išlo o spoločný dvor s vlastnými právnymi a vlastníckymi vzťahmi. Rovnako je spoločným dvorom so samostatnou históriou a vlastnými právnymi vzťahmi dvor tvorený pozemkami parc. č. 215 až 226, a to pre vlastníkov stavieb - rodinných domov s orientačnými číslami XX, XX a XX. Domy a pozemky v týchto susediacich spoločných dvoroch vlastnili dlhodobo rôzni vlastníci a vždy boli pevne oddelené, či už múrmi pôvodných domov alebo plotmi. V súčasnosti je pozemok parc. č. 222 rozdelený na dva samostatné pozemky, pričom na prístup a prechod dvoranom v spoločnom dvore so stavbami č. XX, XX a XX slúži pozemok parc. č. 222/1, druh pozemku - zastavané plochy a nádvorja o výmere 136 m<sup>2</sup>, ktorý vlastní v podielovom spoluvlastníctve X. X. (1/3-ina), U. V., rod. U. (1/6-ina), žalobca (1/6-ina) a JUDr. X. V. (X/X-ina) ako vlastníci troch rodinných domov v spoločnom dvore so stavbami č. XX, XX a XX (ďalej len „prístupový pozemok“). Podľa rozhodnutia podielových spoluvlastníkov je prístupový pozemok určený na to, aby ho na prístup k svojim nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v spoločnom dvore využívali vlastníci domov s orientačnými číslami XX, XX a XX. Spôsob využitia prístupového pozemku je zrejmý aj z LV č. XXXX pre k. ú. P., kde je definovaný ako spoločný dvor. Žalobca opakovane uvádzal, že nie je oprávnený prístupový pozemok využívať na iný účel, ako bol podielovými spoluvlastníkmi určený. Súd prvej inštancie uviedol, že má za to, že nie je spravodlivé požadovať od žalovaného, aby tento strpel právo prechodu peši a už vôbec nie motorovým vozidlom a ťažkými mechanizmami dnešnej doby, ak žalobca má jednoznačný prístup k svojej nehnuteľnosti cez svoj iný pozemok, pričom cituje ustanovenie § 3 ods. 1 OZ. Avšak súd prvej inštancie opomenul uviesť, že právo prechodu a prejazdu cez pozemky parc. č. 213 a 214 už jestvuje a bolo zriadené listinou č.d. 1348/1904, teda žalovaný je bezpochyby ho povinný strpieť a žalobca, ako aj každodobý vlastník pozemkov parc. č. 208, 210 a 211 je oprávnený toto právo využívať. Nehnuteľnosti žalovaný kupoval s vedomím, že je povinný z vecného bremena (ťarchy boli v čase kúpy nehnuteľností zapísané na LV), rovnako si bol vedomý, že všetci vlastníci zadných nehnuteľností v spoločnom dvore sú oprávnení okolo jeho rodinného domu prechádzať a jazdiť autom, nakoľko tomu zodpovedal aj vtedajší skutkový stav. V tejto súvislosti žalobca navrhol vypočuť v podaní zo dňa 24.01.2018 svedka p. P. V., ktorý ako maklér realitnej kancelárie žalovaného o stave nehnuteľností, ako aj spoločného dvora na obhliadkach informoval, avšak súd prvej inštancie tento dôkaz odmietol vykonať. Už pri tejto argumentácii mal prvoinštančný súd dôsledne zhodnotiť dôkazy predložené žalobcom, nakoľko je zrejmé, že dvorania, pokiaľ prešli cez prvé dva pozemky (parc. č. 213 a 214), nevyhnutne museli prejsť aj cez tretí pozemok v poradí, a to pozemok parc. č. 212, aby sa dostali k svojim nehnuteľnostiam a vo svetle doložených dôkazov to nebolo na základe ústnej súhlasu alebo strpenia takéhoto prechádzania právnymi predchodcami žalovaného, ako to súd prvej inštancie bez opory vo vykonanom dokazovaní konštatuje, pričom žalovaný nenavrhol ani jediný dôkaz, ktorý by takéto tvrdenie, ktoré si súd prvej inštancie osvojil, preukazoval. Je teda zrejmé, že žalobca, ako aj každý iný každodobý vlastník pozemkov parc. č. 208, 210 a 211 a stavieb na nich postavených, má naliehavý právny záujem na určení práva zodpovedajúceho vecnému bremenu cez pozemok parc. č. 212. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom dosiahol stav, kedy reálne obmedzil vlastnícke právo žalobcu s domom a príslušnými pozemkami disponovať. Navyše rozhodnutím súdu prvej inštancie bola výrazne ponížená ekonomická hodnota nehnuteľností bez zabezpečeného prístupu. On nepodal určovaciu žalobu výlučne vo svojom záujme, ale aj v záujme každodobého vlastníka nehnuteľností pozemkov parc. č. 208, 210 a 211 a stavieb na nich postavených. Súd akoby opomenul, že vecné bremeno sa vzťahuje k veci (in rem) a osoba žalobcu je v tomto prípade irelevantná, nakoľko ak sa zmení vlastník nehnuteľností, v prospech ktorých je vecné bremeno zriadené, ten sa k svojim nehnuteľnostiam pri akceptácii predmetného rozsudku nedostane, čo je bezpochyby dôvod na ďalšiu žalobu (teda aj z dôvodu predchádzania ďalším sporom je daný v tomto konaní naliehavý právny záujem, čo súd prvej inštancie taktiež nesprávne právne posúdil). Bez takto určeného vecného bremena žalobca nie je schopný vykonávať svoje vlastnícke právo v celom rozsahu v súlade s § 123 OZ, podľa ktorého je vlastník v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Poukázal tiež na to, že žalovaný už neoprávnene urobil kroky, ktorými znemožnil

žalobcovi využívať zriadené vecné bremeno, voči čomu je žalobca oprávnený sa brániť súdnou cestou, teda zamietnutie žaloby pre nedostatok naliehavého právneho záujmu z dôvodu, že ide o nedovolenú určovací žalobu, ktorá neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov, neobstojí. Súd mal ďalej za to, že napriek tomu, že ak sa niekto správa spôsobom, ktorý napĺňa možný obsah práva zodpovedajúceho vecnému bremenu (napr. prechádza cez cudzí pozemok), ešte neznamená, že je držiteľom vecného práva. Uvedené súd konštatuje bez toho, aby vykonal v tomto smere dokazovanie, nakoľko odmietol vykonať výsluch viacerých svedkov navrhnutých žalobcom a osvojil si bez ďalšieho tvrdenia žalovaného, resp. právny názor žalovaného, pričom žalovaný ani neuviedol dôkaz, ktorý by mohol jeho tvrdenie preukázať. V danej veci išlo o žalobu ešte podľa § 80 písm. c) O.s.p., ktorou sa žalobca ako oprávnený z vecného bremena domáha určenia, že mu vzniklo právo zodpovedajúce vecnému bremenu spočívajúce v práve prechodu a prejazdu cez nehnuteľnosť žalovaného a zároveň povinnosti žalovaného na nehnuteľnosti, na ktorej viazne toto vecné bremeno, trpieť výkon jeho práva. Ide teda o situáciu, kde vecné bremeno nie je zapísané v katastri nehnuteľností a žalobca napriek tomu tvrdí, že existuje, pretože podľa neho toto vecné bremeno vydržal. Ide teda o určenie existencie vecného bremena doteraz nezapísaného v katastri nehnuteľností, z čoho možno vyvodzovať naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) O.s.p., v súčasnosti § 137 písm. c) CSP.

4. K odvolaniu žalobcu sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý navrhol napadnutý rozsudok z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdiť. Mal za to, že prvoinštančný súd dospel k správneému záveru, že žaloba žalobcu sa javí ako účelová, čo aj podrobne a logicky odôvodnil pod bodom 35. Rovnako za správny považoval záver prvoinštančného súdu o tom, že žalobca v súdnom spore nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Tiež mal za to, že prvoinštančný súd dospel k správneému záveru, že žaloba žalobcu sa javí ako nedôvodná aj preto, že žalobca v konaní nepreukázal ani len splnenie jednej zo základných podmienok pre vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, a to oprávnenú držbu tohto práva a existenciu právneho titulu, od ktorého odvíja svoje presvedčenie, čo prvoinštančný súd aj podrobne a logicky odôvodnil pod bodmi 38 a 39 prvoinštančného súdu.

5. K vyjadreniu žalovaného zaslal písomné vyjadrenie žalobca, ktorý zotrval na dôvodoch obsiahnutých v jeho odvolaní.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

7. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 6C/3/2015 je určenie, že žalobca ako vlastník parc. č. 208, 210 a 211 pre k. ú. P. a stavieb na nich postavených, má, rovnako ako v budúcnosti aj každodobý vlastník týchto pozemkov a stavieb na nich postavených, právo zodpovedajúce vecnému bremenu spočívajúce v práve prechodu peši a motorovým vozidlom cez pozemok parcela registra „C“ parc. č. 212, druh pozemku zastavené plochy a nádvoria o výmere 95 m<sup>2</sup>, ktoré nadobudol výkonom tohto práva, t. j. vydržaním, ďalej aby súd určil, že žalovaný ako vlastník pozemkov parc. č. 212, 213, a 214 zapísaných na LV č. XXXX pre k. ú. P. je povinný, rovnako ako v budúcnosti aj každodobý vlastník týchto pozemkov, strpieť výkon práv zodpovedajúcich vecnému bremenu spočívajúce v práve prechodu peši a motorovým vozidlom cez pozemky parc. č. 212, 213 a 214 zriadeného v prospech každodobého vlastníka pozemkov parc. č. 208, 210 a 211 pre k. ú. P. a stavieb na nich postavených. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol tak, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

8. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba žalobcu v celom rozsahu zamietnutá, ako i v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania.

9. Súd prvej inštancie v prvom rade žalobu zamietol z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu na určení v zmysle ust. § 80 písm. c) O.s.p. platného a účinného v čase začatia konania, ako aj § 137 písm. c) CSP, ktorým bolo ust. § 80 písm. c) O.s.p. nahradené.

10. K existencii naliehavého právneho záujmu na určovaní, či právo zodpovedajúce vecnému bremenu tu je alebo nie je, žalobca argumentoval, že zamedzením výkonu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu zo strany žalovaného sa stalo jeho právo ohrozené, ba až porušené, keďže mu bolo znemožnené ho vykonávať. Dôvodom podania žaloby je spor so žalovaným o tom, či tu je alebo nie je právo žalobcu, ktoré súvisí s vlastníckym právom k nehnuteľnostiam evidovaným v katastri nehnuteľností a nemožnosť dosiahnutia zápisu tohto práva do katastra nehnuteľností v záujme zabezpečenia tohto práva už v budúcnosti bez rozhodnutia súdu sa javí ako dostatočne naliehavým právnym záujmom pre podanie žaloby. Ak žalobca navrhuje určenie svojho práva, ktoré sa zapisuje do katastra nehnuteľností, je na požadovanom určení vždy naliehavý právny záujem. Žalobca sa domáha určenia vecného bremena in rem, ktoré sa zapisuje do katastra nehnuteľností, a preto je daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení, nakoľko neistotu žalobcu nie je možné odstrániť inak ako touto určovacou žalobou.

11. Pokiaľ súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu z dôvodu neexistencie naliehavého právneho záujmu, nerozhodol vecne správne.

12. V ďalšom sa súd prvej inštancie zaoberal vecnou opodstatnenosťou žaloby žalobcu, pričom dospel k záveru o nesplnení zákonných predpokladov pre vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktorý záver odvolací súd považuje za predčasný, nakoľko súd prvej inštancie nezistil náležité skutkový stav, pretože nevykonal všetky stranami (najmä žalobcom) navrhované dôkazy a jeho záver vyplýva i z nesprávneho právneho posúdenia veci.

13. Držba je faktický stav, pri ktorom má držiteľ vec vo svojej moci, užíva ju a požíva plody a úžitky z nej, disponuje ňou, prípadne vykonáva činnosť, ktorá pripúšťa trvalý alebo opätovný výkon. Tvrdenie držiteľa, že mu vec patrí, a že s ňou nakladá ako s vlastnou, musí byť podložené konkrétnymi okolnosťami, z ktorých možno usúdiť, že toto presvedčenie držiteľa bolo po celú vydržaciú dobu dôvodné (R 8/1991). Oprávneným je držiteľ, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí. Neoprávneným je teda držiteľ, ktorý so zreteľom na všetky okolnosti nie je (nemôže byť) dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí. Dobromyseľnosť držby zaniká v momente, keď sa držiteľ oboznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne boli spôsobilé vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec patrí. O dobromyseľnú držbu nemôže ísť, keď držiteľ veci od počiatku vedel o skutočnostiach spôsobilých objektívne (u každého iného nachádzajúceho sa v obdobnej situácii) vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec patrí. Oprávnená držba sa teda zakladá na omyle držiteľa, ktorý sa domnieva, že je vlastníkom držanej veci. Omyl držiteľa musí byť ospravedliteľný; ospravedliteľným je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti toho - ktorého prípadu od každého vyžadovať. Pokiaľ omyl presahuje rámec bežného posudzovania veci, je neospravedliteľný. Držiteľ, ktorý drží vec na základe takého omylu, nemôže byť držiteľom oprávneným. Ospravedliteľným omylom môže byť omyl skutkový aj právny. Právny omyl spočíva v neznalosti všeobecne záväzných právnych predpisov a z nedostatku vedomosti o dôsledkoch právnych skutočností, ktoré sú všeobecne záväznými právnymi predpismi považované za právne relevantné. Pre účely prejednávanej veci treba osobitne zdôrazniť, že omyl držiteľa vychádzajúci z neznalosti alebo nedokonalkej znalosti celkom jednoznačného a zrozumiteľného ustanovenia zákona je právny omyl neospravedliteľný (pozri rozhodnutia NS SR sp. zn. 3 Cdo 97/2009, 4 Cdo 283/2009, 5 Cdo 30/2010, 5 Cdo 49/2010 a 6 M Cdo 5/2010). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu, nie je neznalosť inak jasného, zrozumiteľného a nesporného ustanovenia zákona pri robení právneho úkonu ospravedliteľná - pri zachovaní obvyklej opatrnosti sa totiž predpokladá, že každý sa oboznámi so zákonnou úpravou právneho úkonu, ktorý má v úmysle urobiť. Vzhľadom na všeobecne (aj v oblasti súkromného práva) uznanú zásadu ignorantia iuris non excusat (neznalosť zákona neospravedlňuje), vyplývajúcu zo samej podstaty práva, právny omyl držiteľa, vychádzajúci z neznalosti jednoznačne formulovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka platného v dobe, kedy sa držiteľ ujal držby, nie je ospravedliteľný. Len výnimočne možno takýto omyl ospravedlniť, a to v prípadoch, keď znenie zákona je nejasné a pripúšťa rôzny výklad.

14. O dobromyseľnosti možno hovoriť tam, kde držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide pritom o omyl ospravedliteľný. Ospravedliteľným je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého požadovať. Omyl môže byť nielen skutkový, ale aj právny. Právny omyl spočíva v neznalosti alebo neúplnej znalosti všeobecne záväzných predpisov a z toho vyplývajúceho nesprávneho posúdenia právnych dôsledkov právnych skutočností. Omyl držiteľa vychádzajúci z neznalosti alebo

nedokonalej znalosti celkom jednoznačného a zrozumiteľného ustanovenia zákona je právny omyl neospravedliteľný (rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 97/2009, 4 Cdo 283/2009, 5 Cdo 30/2010, 3 M Cdo 7/2010, 3 M Cdo 8/2010 a 6 M Cdo 5/2010). Neznalosť inak jasného, zrozumiteľného a nesporného ustanovenia zákona nikoho neospravedlňuje - pri zachovaní obvyklej opatrnosti sa totiž predpokladá, že každý sa oboznámi so zákonnou úpravou právneho úkonu, ktorý má v úmysle urobiť. Uvedené platí v zmysle ust. § 151o ods. 1 OZ i na právo zodpovedajúce vecnému bremenu, keď ust. § 134 OZ tu platia obdobne.

15. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, pričom s prihliadnutím na zachovanie zásady dvojinstančnosti konania odvolací súd nepovažoval za účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom, bolo potrebné v zmysle § 389 ods. 1 písm. c) CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. Po vrátení veci súd prvej inštancie opätovne vec v zmysle vyššie uvedeného posúdi, pričom bude vychádzať z toho, že je daný naliehavý právny záujem na žalobcom požadovanom určení, doplní dokazovanie v zmysle návrhov strán sporu, vykonané dôkazy vyhodnotí, a to každý dôkaz jednotlivo, ako aj všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti, pričom prihliadne na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, následne vec právne posúdi, keď najmä sa zamerá na posúdenie obvyklej opatrnosti s prihliadnutím na vyššie uvedené a vo veci opätovne rozhodne, pričom svoje rozhodnutie i náležite v súlade s ust. § 220 CSP odôvodní.

17. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne i o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

18. Senát krajského súdu uvedené rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

#### **Poučenie:**

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).